

ਰੈਫਰੀ ਜਤਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ, ਜੇ.

ਭਜਨ ਸਿੰਘ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ- ਜਵਾਬਦਾਤਾ

CRA ਨੰ. S- 24 - 2012 ਦਾ ਐਸ.ਬੀ

ਅਕਤੂਬਰ 03, 2013

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 - ਐਸ. 15 - ਭੁੱਕੀ ਵਾਲਾ ਬੈਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਮੋਹਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

Held. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਮੋਹਰ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਸੈਂਪਲ ਪਾਰਸਲ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

(ਪਰਾ 12)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 18)

ਏਐਸ ਕਾਲੜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਲਵਿੰਡ ਸੀਆਰ ਸੇਫਤ, ਏਏਜੀ, ਪੰਜਾਬ

ਜਤਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 10 ਦਸੰਬਰ, 2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ 5,000 ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

(2) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

9 ਜਨਵਰੀ 2001 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਿੱਧਵਾਂ ਬੇਟ ਦੇ ਏਐਸਆਈ ਜੇ ਚਾਹਤ ਸਿੰਘ ਏਐਸਆਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਐਚਸੀ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੀਆਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਸਿੱਧਵਾਂ ਕਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਪਿੰਡ ਸਿੱਧਵਾਂ ਕਲਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਬਰਸਾਲ

ਕੱਚੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਵਜ਼ੀਰ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਪਿੰਡ ਸਿੱਧਵਾਂ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 100 ਗਜ਼ ਅੱਗੇ ਗਈ ਤਾਂ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਰੂਪਾ ਪੁੱਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਅੱਬੁਪੁਰਾ ਦਾ ਜਾਟ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਪਿੰਡ ਸਿੱਧਵਾਂ ਕਲਾਂ ਦੇ ਏਰੀਏ 'ਚ ਪੁਲ ਕੈਨਾਲ ਮਾਈਨਰ ਤੋਂ 100 ਗਜ਼ ਪਿੱਛੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਦੇਖਿਆ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਮਾਈਨਰ। ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਇਓ-ਡਾਟਾ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜੇ. ਚਾਹਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ, - ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਿਆਨ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਏ. ਇਸ 'ਤੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ.ਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੈਲੇ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ 'ਚ ਭੁੱਕੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ, ਜਿਸ 'ਚੋਂ 250 ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਪਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ 39 ਕਿਲੋ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲੇਜ਼ਡ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਉਸੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਥੋਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਕਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ 'ਜੇਐਸ' ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਏਐਸਆਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਲਾ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਛਾਪੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਿੱਟ ਐਕਸ.ਪੀ. 1. 'ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਲ ਏਐਸਆਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, - ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੇ ਐਕਸ. ਪੀ.ਬੀ. ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਖੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਐਕਸ. ਪੀ.ਡੀ./1 ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਆਈ./ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਦਾ ਮੀਮੇ ਐਕਸ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਸਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ, - ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਮੀਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ.ਐੱਫ. ਵਿਡੀਓ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਐਚ., ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਟੈਕਸੀਕੋਲਾਜੀ) ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਭੁੱਕੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਈ।

(3) ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। TEE ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ

ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ.

(4) ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

(5) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ.

ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਐਚ.ਸੀ.ਅਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੌਖ ਜਾਇਦਾਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੈਪਲ ਪਾਰਕਲ ਸੀਆਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਫਐਸਐਲ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ।

ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਥਾਣਾ ਸਿੱਧਵਾਂ ਬੇਟ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਈਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਉਸੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

PW4 C1 ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 2001 ਨੂੰ FSL, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੋਲ ਸੈਪਲ ਪਾਰਸਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ।

ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.5 ਏ.ਐਸ.1 ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਜਦੋਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

(6) ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਬਣਾਏ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਭੁੱਕੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ।

(7) ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1 ਜਨਵਰੀ 2003 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(9) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਲ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਸਗੋਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ।

(10) ਇਹਨਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(11) ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

(12) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਸੀਲ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਲੀ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਨਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਸੈਂਪਲ ਪਾਰਸਲ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

(13) ਵਿੱਚ : ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਹਰ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਕੋਲ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸ ਸੀ।

(14) ਵਿੱਚ : ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ @ ਸੁੱਖਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2) ਦੀ ਮੋਹਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ SI ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਲ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ, ਪਦਾਰਥ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(15) ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (3) ਦੀ ਮੋਹਰ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਰਟਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ, ਸੀਲ ਇਸਤਰਾਸਾ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

- (1) 2007(4)RCR(Gl.)226
- (2) 2006 (1) RCR (Gl. 4
- (3) 2005 (1) RCR (Gl.) 823

ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਅਤੇ ਕੰਟੇਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ: ਧਗਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4) ਵੀ, ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਲਾਂ ਇੱਕ ਏਐਸਆਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ: ਬਨ ਤਪਾ ਹੀ ਦੁਰਗਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ (4) ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਨਮੂਨੇ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ

ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ.ਸੰਧੂ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀ ਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿ ਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾ ਰੋ ਵਿ ਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿ ਆਂ ਨਿ ਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ

ਸਿੰਘ